

наповнити державну політику у сфері забезпечення безпеки суб'єктів господарювання сенсом і визначеністю, що їй так бракує сьогодні.

Література:

1. Бодрук Олег Сергійович. Системи національної та міжнародної безпеки в умовах формування нового світового порядку: 1991-2001 роки: Автореф. дис... д-ра політ. наук: 21.01.01 / Національний ін-т стратегічних досліджень; Національний ін-т проблем міжнародної безпеки – К., 2003. – 24с
2. Макаренко Є. А., Рижиков М. М., Ожеван М. А., Головченко В. І., Гондюл В. П. Міжнародна інформаційна безпека: сучасні виклики та загрози. – К.: Центр вільної преси, 2006. – 916с
3. Кузьменко А. Безпекознавство – основоположна наукова і навчальна дисципліна в системі військового навчання// Тези доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції „Військова освіта та наука: сьогодення та майбутнє”, Київ, 25-26 листопада 2010: Зб. тез доповідей. -К.: ВІК НУ, 2010. -С 304-307
4. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19.06.2003 № 964 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
5. Гуржій Т. Цілеформування державної політики безпеки дорожнього руху: вихідні засади // Південноукраїнський правничий часопис. – 2009. – № 2. – С. 174-178, с. 176
6. Судорогін М. Державний вплив на розвиток малого і середнього бізнесу – пріоритетний напрям модернізації економіки / М. Судорогін // Право та державне управління. – 2011. – № 3. – С. 143-147, с. 145
7. Коюда В. О. Концептуальні засади управління підприємством як економічною системою : монографія / [Коюда Віра Олексіївна, Лепейко Тетяна Іванівна, Потьомкін Сергій Костянтинович, Тімонін Олександр Михайлович, Бормотова Марина Валентинівна] ; Віра Олексіївна Коюда (заг. ред.). – Х. : ХНЕУ, 2007. – 415 с. с. 103-104

УДК 342.951 : 351.822 (477)

І.Я. Хитра

к. ю. н.,

Львівський інститут МАУП

ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ У АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ В УКРАЇНІ

В статті досліджуються особливості взаємодії органів державної влади щодо адміністративно-правового забезпечення діяльності банків в Україні. Аналізуються проблеми, які зумовлюють неефективність цієї взаємодії та координації, зокрема, щодо регулювання та нагляду за банківським сектором в Україні.

Ключові слова: адміністративно-правове забезпечення, банки, юридична відповідальність, банківський нагляд, державні органи.

В статье исследуются особенности взаимодействия органов государственной власти относительно административно-правового обеспечения деятельности банков в Украине. Анализируются проблемы, которые определяют неэффективность этого взаимодействия и координации, в частности, относительно регуляции и надзора за банковским сектором в Украине.

Ключевые слова: административно-правовое обеспечение, банки, юридическая ответственность, банковский присмотр, государственные органы.

In the article the features of co-operation of public authorities are probed in relation to the administration – right providing of activity of banks in Ukraine. Problems which predetermine unefficiency of this co-operation and co-ordination are analysed, in particular, in relation to adjusting and supervision after a bank sector in Ukraine.

Key words: administration – right providing, jars, legal responsibility, bank supervision, public organs.

Постановка проблеми. Адміністративно-правове регулювання банківської діяльності в Україні повинно бути спрямовано на захист інтересів вкладників та підтримку стабільності національної банківської системи, а отже, і створення прозорої фінансової системи. Прозорість фінансів є одним з важливих чинників забезпечення належного управління і набуває великого значення для досягнення макроекономічної стабільності та якісного економічного зростання за умов глобалізації. Децентралізація економічної діяльності

в цілому та фінансових потоків зокрема є однією з визначальних характеристик сучасного розвитку, без врахування якої неможливо проводити ефективну економічну політику. При цьому в основі відносин між державою та приватним бізнесом повинна лежати філософія партнерства, яка передбачає в тому числі й механізми взаємної відповідальності [1, с.116]. Для України це має надзвичайно важливе значення, оскільки національні бізнесові структури постійно розвивалися в екстремальних умовах, які в тому числі створювалися державною фінансовою політикою.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Значний вплив на дослідження у галузі фінансового права та банківської діяльності справили наукові дослідження вчених: М.Г. Брегіна, Л.К. Воронової, П.Т. Геги, Е.С. Дмитренка, А.Г. Зюнкіна, Є.В. Карманова, О.О. Кочана, О.А. Костюченка, Н.П. Кучерявенка, О.П. Орлюка, І.Н.Пахомова, А.О. Селіванова, та ін.

Однак, комплексного вивчення проблемних питань, які розкривають зміст щодо взаємодії органів державної влади у адміністративно-правовому забезпеченні діяльності банків проводилося недостатньо. У цьому контексті метою нашого дослідження є науковий пошук щодо вдосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності банків різної форми власності у взаємодії з державними органами.

Постановка завдання. В даній публікації пропонується на основі узагальнення теоретичних досліджень та положень чинного законодавства України дослідити проблемні питання, пов'язані із взаємодією органів державної влади у адміністративно-правовому забезпеченні діяльності банків в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Світова фінансова криза здійснила руйнівний вплив на банківські установи України, була підірвана їх платоспроможність та порушена ліквідність. Однією з причин нездатності банківських установ протистояти кризовим явищам є стан взаємодії та координації органів державної влади і управління щодо забезпечення діяльності банків.

Фінансова криза виявила невідповідність регулювання та нагляду за банківським сектором сучасним вимогам та засвідчила, що процес регулювання та нагляду здійснювався з помилками. Уроки кризи зараз аналізуються в усьому світі, зокрема виробляється політика щодо реформування регулювання та нагляду за банківським сектором з метою підвищення його ефективності. Вкрай актуальним і для України є питання розбудови взаємодії та координації органів державної влади і управління щодо якісного регулювання та нагляду за діяльністю банків.

Проведене в рамках дисертаційного дослідження опитування, показало, що криза істотно нівелювала систему адміністративно-правового забезпечення діяльності банків. Як показало опитування, відчуття стабільності адміністративно-правового забезпечення діяльності банків втратило 12,6% респондентів. Загалом динаміка змін дає підставу стверджувати про відносну стабільність думок респондентів щодо рівня ефективності адміністративно-правового забезпечення діяльності банків. Якщо ж проаналізувати ці відповіді з характеристиками опитаних, то найбільш неефективним адміністративно-правове забезпечення діяльності банків вважають особи, стаж роботи яких у сфері банківської діяльності перевищує п'ять років. Це реальне ядро трудових колективів, і банки в процесі напрацювання форм і методів оновлення своєї діяльності в посткризовому періоді повинні диференційовано підходити до вибору мотиваторів для кожної групи працівників, враховуючи рівень освітньої підготовки, стаж роботи в банку, рівень самооцінки працівника.

Починаючи з 2008 р., на думку респондентів, було два базових чинники, що стримували здійснення ефективного контролю за діяльністю банків в Україні: низький рівень нормативно-правового регулювання діяльності банків (застаріле, неадаптоване до умов сьогодення законодавство) та криза банківської системи України в цілому.

Ці чинники визнають більшість працівників банківської сфери середнього рівня (67%). 56% респондентів вважають, що попри кризові явища в зарубіжних країнах, і, зокрема, країнах ЄС, рівень адміністративно-правового забезпечення діяльності банків значно вищий і постійно удосконалюється.

Більшість респондентів – 32,1 у 2008 р. та 43,3% у 2010 р. – покладають надії на відновлення належного рівня адміністративно-правового забезпечення банківської діяльності, що дає підставу стверджувати, що НБУ послідовно обстоює інтереси всіх банківських установ і веде непростий діалог з ВР України та Урядом щодо пошуку шляхів виходу з кризи, розроблення та прийняття пакета нормативно-правових актів, скерованих на стабілізацію й удосконалення адміністративно-правового забезпечення банківської діяльності. Але для досягнення зазначених цілей необхідно напрацьовувати нові підходи для утвердження позитивного іміджу банківської системи загалом (вважають 74% респондентів) [10, с.133-134].

В Україні сфери відповідальності щодо регулювання та нагляду за фінансовим сектором в цілому розподіляються таким чином: у компетенції Національного банку – регулювання та нагляд за банками, Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг – за небанківськими установами, Державної комісії з цінних паперів і фондового ринку – за ринком цінних паперів.

Міністерство фінансів Законом України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 р. № 2664-III [1] не віднесено до органів регулювання ринків фінансових послуг.

Разом з тим, Кабінет Міністрів України відповідно до його повноважень, визначених Конституцією України та Законом України «Про Кабінет Міністрів України» визначив Мінфін головним органом у системі центральних органів виконавчої влади із забезпечення реалізації, зокрема, єдиної державної фінансової політики.

На сьогодні Мінфін України опрацьовує та надає свої пропозиції до всіх проектів нормативно-правових актів з питань регулювання ринків фінансових послуг, зокрема, й банківської діяльності, які пропонуються на розгляд Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України.

Останнім часом діяльність існуючих в Україні органів регулювання та нагляду за діяльністю банків здійснювалась в умовах політичної нестабільності та погіршення стану економіки України. Враховуючи викладене вище, і те, що визначальними факторами успішної реалізації політики управління банківським сектором є його стабільність та довіра до нього з боку суспільства, чітка й прозора взаємодія між Верховною Радою України, Президентом України та Кабінетом Міністрів України, банківськими установами, а також споживачами послуг останніх.

Основними нормативно-правовими документами, які регламентують статус і взаємодію органів регулювання та нагляду України у контексті досліджуваної теми є:

- Конституція України, яка має найвищу юридичну силу, а Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на її основі і повинні відповідати їй (ст. 8) [2];
- Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», який встановлює загальні правові засади для здійснення регулятивних та наглядових функцій за діяльністю з надання фінансових послуг, зокрема визначає мету та форми державного регулювання ринків фінансових послуг, органи, які здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг [1];
- Закон України «Про Національний банк України», який визначає мету та сфери банківського нагляду, повноваження Національного банку України в процесі державного регулювання діяльності банків та нагляду [3];
- Закон України «Про банки і банківську діяльність», який визначає особливості регулювання банківської діяльності та банківського нагляду, зокрема форми банківського регулювання, організацію, підстави та обсяг нагляду [4];
- Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», котрий визначає, загальні засади регуляторної політики в Україні та органи, які здійснюють регуляторну діяльність [5];
- Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади Указ Президента України від 9 грудня 2010 року № 1085/2010 [6];
- Положення про службу банківського нагляду Національного банку України, затверджене наказом Голови Правління НБУ від 12.07.1994 р. № 110. [7].
- Про структуру системи банківського нагляду НБУ та його повноваження щодо адекватного реагування на порушення в діяльності комерційних банків: Постанова Правління НБУ від 17.11.97 р. № 380 [8];
- Положення про Комісію Національного банку України з питань нагляду та регулювання діяльності банків, затверджене Постановою Правління НБУ від 09.11.1998 р. № 470 (zareєстровано в Мініюсті України – реєстр. № 596 від 17.12.1998 р.) [9].

Однак, незважаючи на наявність відповідної законодавчої бази, існує ряд проблем, які зумовлюють неефективність взаємодії та координації органів державної влади і управління щодо забезпечення діяльності банків, зокрема, щодо регулювання та нагляду за банківським сектором в Україні, про що йтиметься нижче.

Зокрема, зазначимо, що в рамках проведеного опитування 34% респондентів вказують на проблеми у комунікаціях між існуючими органами регулювання та нагляду. Йдеться насамперед про брак та/або низьку якість статистичної інформації щодо ринків фінансових послуг. Така інформація не дає змогу органам регулювання та нагляду, а також фінансовим установам чітко спрогнозувати можливі ризики схвалення певних рішень або реалізації бізнес-планів.

На думку 26% респондентів, на особливу увагу заслуговує проблема низького рівня координації дій органів регулювання та нагляду. На думку 26% респондентів, в основу регулювання має бути покладена взаємна відповідальність органів регулювання та нагляду. З метою забезпечення ефективного обміну інформацією, розроблення спільних заходів щодо політики регулювання та розвитку ринків фінансових послуг, ефективного та скоординованого схвалення рішень вкрай важливою є чітка координація діяльності існуючих органів регулювання та нагляду, а також забезпечення ефективних комунікацій між ними [10, с. 136].

Однією з проблем неефективності регулювання та нагляду за діяльністю банків 48% респондентів називають відсутність в Україні органу, який би відповідав за розроблення політики фінансового сектора. Наявність цієї проблеми ускладнює швидке адаптування фінансового сектора України до нових викликів, а також підвищення відповідальності за рішення регуляторів щодо координації діяльності фінансових установ. Як наслідок, відсутність стратегії розвитку фінансового сектора, складовою якої є стратегія розвитку регулювання та нагляду [10, с.137].

Про відсутність органу, відповідального за розроблення політики фінансового сектора, що спричиняє розбіжності у нормах законів, які регулюють різні складові фінансової системи, вказують 61% респондентів.

Зокрема, про це свідчить відсутність єдиного підходу у вітчизняній законодавчій базі до тлумачення термінів «регулювання» та «нагляд», що негативно впливає на їх практичне втілення. У зв'язку з цим, регуляторно-наглядова діяльність вітчизняних наглядово-регуляторних органів суперечить одному з основних принципів управління: той хто проводить політику, не повинен її формувати. Хоча й може надавати пропозиції до неї. Це також є причиною виникнення конфлікту інтересів у цій сфері діяльності, який виникає у результаті зосередження наглядових і основних регуляторних функцій в одних і тих же посадових осіб. На думку 47% респондентів, нині існує така ситуація, коли одні й ті ж посадові особи створюють «правила гри» для себе.

З огляду на це, вкрай актуальним на сьогодні, на думку 63% респондентів, є приведення у відповідність нормативно-правової бази щодо регулювання та нагляду в сфері банківської діяльності [10, с. 137].

Зазначимо, що більшість респондентів у будь-якому разі, однією з причин неефективного адміністративно-правового забезпечення діяльності банків в Україні вважають світову фінансову кризу. Першопричиною світової фінансової кризи 2007–2009 рр. була іпотечна криза у США, яка у свою чергу була зумовлена значними обсягами неякісного іпотечного кредитування населення, непрозорістю та неконтрольованістю «переплетіння» іпотечного та фондового ринків.

В Україні вплив світової фінансової кризи зумовив обмеження доступу до ринків капіталу, зниження інтересу інвесторів до країни. Разом з тим відбулось зниження попиту та цін на експортну продукцію українських виробників, що призвело до втрати ринків збуту, зменшення обсягів експортної виручки та падіння виробництва. Від'ємне сальдо фінансового рахунку платіжного балансу України спричинило зниження пропозиції іноземної валюти на внутрішньому ринку. На тлі зростання недовіри до банківської системи та значних девальваційних очікувань, відбувся тиск на гривню, наслідком якого стала курсова дестабілізація національної валюти.

Однак незважаючи на те, що в Україні криза зародилась насамперед у нефінансовій сфері, найбільше постраждав саме фінансовий сектор України, який не зміг протистояти кризовим явищам.

За станом на 01.01.2010 р. у 10 банках України введено тимчасову адміністрацію, за 14 банками схвалене рішення щодо їх ліквідації. З метою підтримки стабільності банківської системи, уряд України був вимушений у 2009 році провести рекапіталізацію трьох банків на загальну суму 9,5 млрд. грн. На даний час нагальною проблемою вітчизняних банків є накопичення значних обсягів недіючих кредитів (станом на 01.01.2010 р. недіючі кредити в банках становили 105,5 млрд грн. або 13,7% від сукупних валових кредитів).

В умовах фінансової кризи всі органи державної влади щодо забезпечення регулювання та нагляду за банківською діяльністю в Україні виявили свою інституційну неготовність до дій у надзвичайних ситуаціях. Органи регулювання та нагляду недостатньо жорстко, коли це було потрібно, вживали необхідних регуляторних дій (введення тимчасових адміністрацій, дій щодо власників банків і небанківських фінансових установ тощо). Несвоєчасне (неоперативне) застосування заходів впливу з боку органів регулювання та нагляду, у свою чергу, лише поглиблювало проблеми фінансових установ. Низький рівень оперативності застосування методів регулювання та нагляду спричинили нестабільність фінансового сектора.

Законодавством України не визначена відповідальність за стан справ на ринках фінансових послуг відповідних органів та посадових осіб цих органів. Зазначене суперечить, в тому числі, принципу 1 розділу 3 Принципів та стандартів Міжнародної асоціації органів нагляду за страховою діяльністю [184] (IAIS), який встановлює, що орган нагляду повинен «бути незалежним у своїх діях і підконтрольним у процесі виконання ним своїх функцій і повноважень».

Разом з тим часте вжиття заходів безпосередньо зачіпає певні політичні чи приватні інтереси (прийняття рішення про обмеження діяльності, ліквідацію банку або його рекапіталізацію). Представники певних політичних кіл стурбовані можливістю акумулювання функцій регулювання в незалежних органах, які без відповідного політичного нагляду та контролю діятимуть в інтересах окремих осіб, не враховуючи при цьому суспільних інтересів. Вищі посадові особи держави не бажають відмовлятися від опосередкованого контролю за фінансовим сектором, оскільки певна причина цього криється у власній зацікавленості.

Причиною існування цих недоліків системи регулювання та нагляду є відсутність або недостатній ступінь їх інституційної незалежності.

Незважаючи на значну кількість підтверджень позитивного впливу інституційної незалежності у взаємодії органів державної влади щодо забезпечення регулювання та нагляду за банківським сектором, законодавство України не містить відповідних норм та положень. Політичне керівництво України досі не схильне надавати незалежність органам регулювання та нагляду за фінансовим сектором. Як показує практика діяльності банківського нагляду, однією з причин, на нашу думку, є застереження, що широке коло повноважень щодо застосування санкцій органами регулювання та банківського нагляду спричинить їх неконтрольоване застосування до тих, хто не дотримується правил, та несистемність встановлення порядків правозастосування.

На відміну від країн Європейського Союзу (навіть країн Східної Європи, які нещодавно приєдналися до ЄС), посади вищих посадових осіб Національного банку України не є належним чином захищеними від політичного тиску через існування відповідних законодавчих інструментів.

Однією з проблем неефективності регулювання та нагляду за банківським сектором є відсутність в Україні єдиного органу, який би відповідав за розроблення політики банківського сектора. Наявність цієї проблеми ускладнює швидке адаптування банківського сектора України до нових викликів, а також підвищення відповідальності за рішення регуляторів щодо координації діяльності банківських установ. Як наслідок, відсутність стратегії розвитку банківського сектора, складовою якої є стратегія розвитку регулювання та нагляду за банківською діяльністю.

Разом з тим, це зумовлює відсутність єдиного інформаційного каналу (на консолідованій основі) щодо висвітлення політики у банківському секторі та формування очікувань.

Слід зауважити, що характерним на сьогодні є вкрай низький рівень комунікації регулюючих органів. Натомість, статтею 22 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 р. № 2664-III [1] передбачено обов'язковість співпраці органів регулювання та нагляду, зокрема, повідомляти за допомогою засобів зв'язку необхідну для виконання обов'язків інформацію, мати право на доступ до інформаційних баз даних одне одного, проводити оперативні наради не рідше одного разу на квартал. Разом з тим органами регулювання укладено меморандум про взаємодію та підписані угоди про обмін інформацією.

Проте на практиці комунікації та обмін інформацією є неефективними через наступні причини:

- низька швидкість обміну інформацією, що пов'язано з тривалістю її обробки (базується виключно на квартальній звітності);
- невідповідність ІТ систем;
- інформація є неповною для цілей нагляду та прийняття рішень різними органами влади (результат компромісних переговорів при підписанні меморандумів).

Спроби запровадження регулярних комунікацій на рівні вищого керівництва також виявили низку проблем:

- відсутність «діалогу» – імперативна поведінка з боку одного із партнерів;
- спроби виходу за межі правового поля, що неприпустимо.

Відсутність єдиного органу, відповідального за розроблення політики банківського сектора, спричиняє розбіжності у нормах законів, які регулюють різні складові банківської системи. Зокрема, про це свідчить відсутність єдиного підходу у вітчизняній законодавчій базі до тлумачення термінів «регулювання» та «нагляд» (про що йшлося у попередніх підрозділах дисертаційного дослідження), що негативно впливає на їх практичне втілення.

У зв'язку з цим, регуляторно-наглядова діяльність вітчизняних наглядово-регуляторних органів суперечить одному з основних принципів управління: той, хто проводить політику, не повинен її формувати. Хоча й може надавати пропозиції до неї.

Це також є причиною виникнення конфлікту інтересів у цій сфері діяльності, який виникає у результаті зосередження наглядових і основних регуляторних функцій в одних і тих же посадових осіб. Утворена ситуація, коли одні й ті ж посадові особи створюють «правила гри» для себе.

Висновок. З огляду на вище вказане, слід зазначити, що вкрай актуальним на сьогодні є приведення у відповідність нормативно-правової бази щодо взаємодії органів державної влади і управління в сфері регулювання та нагляду за банківським сектором. Метою кожного з варіантів політики є підвищення ефективності регулювання та нагляду за банківським сектором в Україні, за умов забезпечення незалежності регуляторів, з одночасним підвищенням рівня їх прозорості та підзвітності. Це вимагатиме, з одного боку, внесення необхідних законодавчих змін, а з іншого, – розбудови практики регулярних комунікацій із суспільством, Верховною Радою України, Урядом. Можливим варіантом вирішення проблеми недостатнього ступеня незалежності регуляторів банківських установ є подальша розбудова існуючого регулятора – Національного банку України шляхом посилення його незалежності. Зокрема, пропонуємо внести змін до Закону України «Про Національний банк України» щодо посилення незалежності Національного банку України шляхом:

- призначення та звільнення з посади Голови Національного банку та члена Правління Національного банку України, відповідального за банківське регулювання та нагляд (Виконавчого директора – керівника Служби банківського нагляду), Верховною Радою України за поданням Президента України більшістю від конституційного складу Верховної Ради України строком на сім років;
- встановлення додаткових кваліфікаційних вимог до Голови Національного банку та члена Правління Національного банку України, відповідального за банківське регулювання та нагляд (Виконавчого директора – керівника Служби банківського нагляду);
- доповнення переліку підстав для припинення повноважень Голови та члена Правління Національного банку України, відповідального за банківське регулювання та нагляд (Виконавчого директора – керівника Служби банківського нагляду);
- позбавлення Ради Національного банку України права застосовувати відкладальне вето щодо рішень Правління Національного банку України;
- встановлення заборони авансового перерахування коштів Національного банку до Державного бюджету України;

- розширення переліку функцій Національного банку України як регулятора банківського сектора;
- визначення основних завдань, повноважень та відповідальності регулятора банківського сектора.

Література:

1. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 1. – Ст. 1.
2. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30 – Ст. 141.
3. Про Національний банк України: Закон України від 10.01.2002 р. № 2922-II. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua
4. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 20 березня 1991 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 25. – Ст. 281 (із наступними змінами та доповненнями).
5. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 р. № 1160-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 9. – Ст. 79.
6. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади Указ Президента України від 9 грудня 2010 року № 1085/2010 [8]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/12584.html>
7. Положення про службу банківського нагляду Національного банку України, затверджене наказом Голови Правління НБУ від 12.07.1994 р. № 110. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
8. Про структуру системи банківського нагляду НБУ та його повноваження щодо адекватного реагування на порушення в діяльності комерційних банків: Постанова Правління НБУ від 17.11.97 р. № 380. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0486500-97>
9. Положення про Комісію Національного банку України з питань нагляду та регулювання діяльності банків, затверджене Постановою Правління НБУ від 09.11.1998 р. № 470 (зарєєстровано в Міністерстві України – реєстр. № 596 від 17.12.1998 р.) – із змінами, внесеними Постановою Правління НБУ № 231 від 13.05.1999 р., реєстр. № 648 від 13.05.1999 р.) // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності: додаток до журн. «Вісник Національного банку України». – 1999. – № 1. – Ст. 3.
10. Хитра І.Я. Адміністративно-правове забезпечення діяльності банків в Україні: Дис. канд. юрид. наук: 12.00.07 / Академія праці та соціальних відносин Федерації професійних спілок України. – Київ, 2011. – 250с.

А.В. Шевчук

к. е. н.

Інституту регіональних досліджень НАН України

ЕВОЛЮЦІЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ОСВІТНІХ СИСТЕМ В КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНИХ ЗМІН

Розглянуто еволюцію регіональних освітніх систем в процесі зміни суспільства. Встановлено необхідність активізації досліджень за напрямом визначення теоретико-методологічних засад розвитку освіти з врахуванням нових вимог інформаційного суспільства.

Ключові слова: регіональні освітні системи, суспільні зміни, інформаційне суспільство.

Рассмотрена эволюция региональных образовательных систем в процессе изменения общества. Установлена необходимость активизации исследований по направлению определения теоретико-методологических основ развития образования с учетом новых требований информационного общества.

Ключевые слова: региональные образовательные системы, общественные изменения, информационное общество.

The evolution of regional educational systems in the process of social change is viewed. Established, that strengthens research in the direction of determining the theoretical and methodological foundations for the development of education to meet new requirements of the information society is needed.

Keywords: regional educational systems, social change, the information society.

Постановка проблеми. Сучасне розуміння освіти є настільки багатограним, що визначення його дефініції вимагає конкретизації площини розгляду цієї категорії як цілеспрямованої пізнавальної діяльності